

SOLIDARITY

ΠΩΣ ΒΛΕΠΟΥΜΕ ΤΑ ΠΡΑΓΜΑΤΑ

μτφ.coghnorti.wordpress.com

Η *Solidarity* ήταν μια σημαντική ελευθεριακή ομάδα που έδρασε κατά τη διάρκεια των δεκαετιών του '60 και του '70 στην Αγγλία. Βαθύτατα επηρεασμένη από τη γαλλική ομάδα *Σοσιαλισμός ή Βαρβαρότητα*, προέκυψε όπως και εκείνη από τη διάσπαση μιας τροτσκιστικής οργάνωσης. Το κείμενο ***Πώς Βλέπουμε Τα Πράγματα*** αποτελεί τρόπον τινα τη διακήρυξη αρχών της ομάδας. Εκδόθηκε το 1967.

Ένα επεξηγηματικό κείμενο με τίτλο ***Πώς Δε Βλέπουμε Τα Πράγματα*** εκδόθηκε το 1974, για να ξεκαθαρίσει διάφορες παρανοήσεις.

Το 1978, μετά από μια αλλαγή στη σύνθεση της ομάδας, επανεκδόθηκαν και τα δυο κείμενα με κάποιες αναθεωρήσεις και προσθήκες. Αυτές οι αλλαγές του 1978 βρίσκονται μέσα σε αγκύλες ({ , }).

Το πρωτότυπο κείμενο, καθώς και διάφορα άλλα κείμενα της ομάδας *Solidarity*, βρίσκονται στη διεύθυνση <http://www.af-north.org/?q=solidarity>.

ΠΩΣ ΒΛΕΠΟΥΜΕ ΤΑ ΠΡΑΓΜΑΤΑ (1967)

1. Σε ολόκληρο τον κόσμο, οι άνθρωποι στη μεγάλη τους πλειοψηφία δεν έχουν κανενός είδους έλεγχο πάνω στις αποφάσεις που επηρεάζουν άμεσα και βαθιά τις ζωές τους. Πωλούν την εργατική τους δύναμη ενώ άλλοι, που κατέχουν ή ελέγχουν τα μέσα παραγωγής, συσσωρεύουν πλούτο, νομοθετούν, και χρησιμοποιούν ολόκληρο τον κρατικό μηχανισμό για να διαιωνίζουν και να ενισχύουν την προνομιακή τους θέση.

2. Κατά τη διάρκεια του περασμένου αιώνα, το βιοτικό επίπεδο των εργαζομένων βελτιώθηκε. Όμως ούτε το βελτιωμένο βιοτικό επίπεδο, ούτε η εθνικοποίηση των μέσων παραγωγής, ούτε ο ερχομός στην εξουσία κομμάτων που αξίωναν ότι εκπροσωπούν τα συμφέροντα της εργατικής τάξης, έχουν μεταβάλλει στην ουσία την κατάσταση του εργάτη ως εργάτη. Ούτε έχουν δώσει στο μεγαλύτερο μέρος της ανθρωπότητας σημαντικές ελευθερίες έξω από την παραγωγή. Σε Ανατολή και Δύση, ο καπιταλισμός παραμένει ένας απάνθρωπος τύπος κοινωνίας, όπου η μεγάλη πλειοψηφία εξουσιάζεται στην εργασία και χειραγωγείται σε κατανάλωση και σχόλη. Προπαγάνδα και αστυνομικοί, φυλακές και σχολεία, πατροπαράδοτες αξίες και παραδοσιακή ηθική, όλα τους δουλεύουν για να ενισχυθεί η εξουσία των λίγων, και για να πεισθούν ή εξαναγκαστούν οι πολλοί να αποδεχθούν ένα βάρβαρο, εξευτελιστικό και ανορθολογικό σύστημα. Ο "Κομμουνιστικός" κόσμος δεν είναι κομμουνιστικός και ο "Ελεύθερος" δεν είναι ελεύθερος.

3. Τα συνδικάτα και τα παραδοσιακά κόμματα της αριστεράς φτιάχτηκαν για να αλλάξουν όλα τα παραπάνω. Όμως στην πορεία συμβιβάστηκαν με την υπάρχουσα κατάσταση της εκμετάλλευσης. Μάλιστα η ύπαρξή τους αποτελεί ουσιώδη προϋπόθεση για την ομαλή λειτουργία της εκμεταλλευτικής κοινωνίας. Τα συνδικάτα λειτουργούν ως μεσάζοντες στην αγορά εργασίας. Τα πολιτικά κόμματα χρησιμοποιούν τους αγώνες και τις προσδοκίες της εργατικής τάξης για δικούς τους σκοπούς. Ο εκφυλισμός των οργανώσεων της εργατικής τάξης, συνέπεια της ήττας του επαναστατικού κινήματος, αποτέλεσε μείζονα παράγοντα στη δημιουργία απάθειας στους εργάτες, η οποία με τη σειρά της οδήγησε σε έναν περαιτέρω εκφυλισμό κομμάτων και συνδικάτων.

4. Τα συνδικάτα και τα πολιτικά κόμματα δε γίνεται να μεταρρυθμιστούν, να "αλωθούν", ή να μεταβληθούν σε όργανα για την χειραφέτηση της εργατικής τάξης. Παραταύτα δεν καλούμε σε ίδρυση νέων συνδικάτων, καθώς στις σημερινές συνθήκες αυτά θα είχαν την ίδια τύχη με τα υπάρχοντα. Ούτε καλούμε τους ταξικούς αγωνιστές να σκίσουν την κάρτα μέλους. Στόχος μας είναι οι ίδιοι οι εργάτες να αποφασίζουν για τους σκοπούς του αγώνα τους, και ο έλεγχος και η οργάνωση αυτών των αγώνων να βρίσκονται πάντοτε στα χέρια των εργατών. Οι μορφές τούτης της αυτο-δραστηριότητας της εργατικής τάξης ίσως να διαφέρουν σημαντικά από χώρα σε χώρα ή από παραγωγικό τομέα σε παραγωγικό τομέα. Το βασικό της όμως περιεχόμενο θα είναι το ίδιο.

5. Σοσιαλισμός δε σημαίνει απλά συλλογική ιδιοκτησία και έλεγχος των μέσων παραγωγής και διανομής. Σημαίνει ισότητα, πραγματική ελευθερία, αλληλοσεβασμός και ριζικός μετασχηματισμός όλων των ανθρώπινων σχέσεων. Είναι η "θετική αυτοσυνείδηση" του ανθρώπου. Είναι η συνειδητοποίηση από τον άνθρωπο του περιβάλλοντος και του εαυτού του, η

κυριάρχηση πάνω στην εργασία του και πάνω σε όσους θεσμούς χρειαστεί να δημιουργήσει. Αυτές δεν είναι όψεις δευτερεύουσας σημασίας που θα προκύψουν αυτόματα μετά την απαλλοτρίωση της παλιάς άρχουσας τάξης. Αντιθέτως, αποτελούν ουσιώδη μέρη της όλης διαδικασίας του κοινωνικού μετασχηματισμού. Δίχως αυτά, ουδείς αυθεντικός κοινωνικός μετασχηματισμός μπορεί να πραγματοποιηθεί.

{ **5.** Σοσιαλισμός δε σημαίνει απλά συλλογική ιδιοκτησία και έλεγχος των μέσων παραγωγής και διανομής. Σημαίνει ισότητα, πραγματική ελευθερία, τέλος της καταπίεσης που βασίζεται στους περιοριστικούς ρόλους άνδρα/γυναίκα, αλληλοσεβασμός και ριζικός μετασχηματισμός όλων των ανθρώπινων σχέσεων. Είναι η συνειδητοποίηση από τον άνθρωπο του περιβάλλοντος και του εαυτού του, η κυριάρχηση πάνω στην εργασία του και πάνω σε όσους θεσμούς χρειαστεί να δημιουργήσει. Αυτές δεν είναι όψεις δευτερεύουσας σημασίας που θα προκύψουν αυτόματα μετά την απαλλοτρίωση της παλιάς άρχουσας τάξης. Αντιθέτως, αποτελούν ουσιώδη μέρη της όλης διαδικασίας του κοινωνικού μετασχηματισμού. Δίχως αυτά, ουδείς αυθεντικός κοινωνικός μετασχηματισμός μπορεί να πραγματοποιηθεί. }

6. Κατά συνέπεια μόνο από τα κάτω μπορεί να ανοικοδομηθεί η σοσιαλιστική κοινωνία. Οι αποφάσεις που αφορούν στην παραγωγή και την εργασία θα λαμβάνονται από τα εργατικά συμβούλια, τα οποία θα συγκροτούνται από εκλεγμένους και ανακλητούς αντιπροσώπους. Οι αποφάσεις στα υπόλοιπα πεδία της κοινωνικής ζωής θα λαμβάνονται στη βάση του ευρύτερου δυνατού διαλόγου και διαβούλευσης εντός του συνόλου του πληθυσμού. Αυτός ο εκδημοκρατισμός της κοινωνίας μέχρι τις ρίζες της είναι αυτό που εννοούμε με τον όρο 'εργατική εξουσία'.

{ **6.** Κατά συνέπεια μόνο από τα κάτω μπορεί να ανοικοδομηθεί η σοσιαλιστική κοινωνία. Οι αποφάσεις που αφορούν στην παραγωγή και την εργασία θα λαμβάνονται από τα εργατικά συμβούλια, τα οποία θα συγκροτούνται από εκλεγμένους και ανακλητούς αντιπροσώπους. Οι αποφάσεις στα υπόλοιπα πεδία της κοινωνικής ζωής θα λαμβάνονται στη βάση του ευρύτερου δυνατού διαλόγου και διαβούλευσης εντός του συνόλου του πληθυσμού. Αυτός ο εκδημοκρατισμός της κοινωνίας μέχρι τις ρίζες της είναι αυτό που εννοούμε με τον όρο 'εργατική εξουσία'.

Το ζωντανό πλαίσιο της ελεύθερης κοινωνίας θα αποτελούν οι αυτοδιαχειριζόμενοι οργανισμοί και συλλογικότητες. Δεν υπάρχει σοσιαλισμός χωρίς αυτοδιαχείριση. Όμως δε αρκεί μια κοινωνία να αποτελείται από αυτοδιαχειριζόμενες μονάδες για να είναι σοσιαλιστική. Μια τέτοια κοινωνία μπορεί να συνεχίσει να είναι εξουσιαστική, άνηση και άδικη. Ενδεχομένως να συνεχίσει να είναι σεξιστική ή ρατσιστική, να περιορίζει την πρόσβαση στη γνώση ή να υιοθετεί μη-κριτικές συμπεριφορές ως προς την αυθεντία. Μπορούμε ακόμα να φανταστούμε αυτές τις μονάδες μιας τέτοιας κοινωνίας — οποιουδήποτε μεγέθους ή πολυπλοκότητας (από μια μονάδα παραγωγής πουλερικών μέχρι μια ήπειρο) να ανταγωνίζονται ως "συλλογικοί καπιταλιστές". Ένας τέτοιος ανταγωνισμός θα διαιωνίζει την αλλοτρίωση και θα δημιουργεί νέες ανισότητες που θα βασίζονται σε νέες διαιρέσεις της εργασίας.

Η αυθεντική ελευθερία θα γίνει εφικτή μόνον όταν οι ζωές μας δε θα αποτελούν πια αντικείμενα οικονομικών, πολιτισμικών ή πολιτικών δυνάμεων που τις βιώνουμε ως εξωτερικές από εμάς, και οι οποίες τείνουν να αναπαράγουν συνεχώς καπιταλιστικές ή εξουσιαστικές κοινωνικές σχέσεις. Συνεπώς η σοσιαλιστική κοινωνία δεν καταργεί μονάχα τις κοινωνικές τάξεις, τις ιεραρχίες και τις άλλες δομές κυριάρχησης, αλλά και τη μισθωτή εργασία και

την παραγωγή με σκοπό την πώληση ή την ανταλλαγή σε μια αγορά. Για να ικανοποιούν τις ανάγκες και τις επιθυμίες τους, οι άνθρωποι θα ζουν και θα εργάζονται σε συνθήκες ελεύθερης συνεργασίας. Τα εθνικά σύνορα των κρατών θα αντικατασταθούν από τη δημοκρατική ανθρώπινη κοινότητα, σε παγκόσμια κλίμακα. Η εξάλειψη του ανταγωνισμού (και ο μαρasmus των ανταγωνιστικών συμπεριφορών) θα έχει βαθύτατες κοινωνικές συνέπειες, που σήμερα δύσκολα μπορούμε να φανταστούμε. }

7. Για τους επαναστάτες, *γόνιμη και μεστή νοήματος δράση* είναι καθετί που μεγαλώνει την αυτοπεποίθηση, την αυτονομία, την πρωτοβουλία, τη συμμετοχή, την αλληλεγγύη, τις τάσεις ισότητας και την αυτο-δραστηριότητα των μαζών, καθώς και ό,τι συμβάλλει στον αποφεναικισμό τους. *Στείρα και επιζήμια δράση* είναι καθετί που ενισχύει την παθητικότητα των μαζών, την απάθεια, τον κυνισμό, τις διαφοροποιήσεις εντός τους λόγω της ιεραρχίας, την αλλοτρίωσή τους, την εξάρτησή τους από άλλους, και άρα το βαθμό που είναι ευάλωτες στη χειραγώγηση από άλλους — ακόμα κι αν αυτοί οι άλλοι διατείνονται ότι δρουν για το συμφέρον των μαζών.

8. Ουδεμία άρχουσα τάξη ανά την ιστορία δεν παραιτήθηκε από την εξουσία της δίχως να δώσει μάχη. Αυτοί που σήμερα μας εξουσιάζουν δε θα αποτελέσουν εξαίρεση. Μόνο με τη συνειδητή και αυτόνομη δράση της μεγάλης πλειοψηφίας των μαζών θα καταφέρουμε να πάρουμε την εξουσία από τα χέρια τους. Η ανοικοδόμηση του σοσιαλισμού συνεπάγεται μαζική συνειδητοποίηση και μαζική συμμετοχή. Με τις άκαμπτες ιεραρχικές τους δομές, τις ιδέες τους και τον τρόπο που δρουν, σοσιαλδημοκρατικού και μπολσεβίκικου τύπου οργανώσεις αποτρέπουν αυτόν τον τύπο συνείδησης και συμμετοχής. Η ιδέα ότι ο σοσιαλισμός μπορεί να πραγματοποιηθεί από ένα κόμμα-ελίτ (οσοδήποτε 'επαναστατικό'), που δρα εκ μέρους της εργατικής τάξης, είναι αφενός παράλογη, αφετέρου αντιδραστική.

9. Δεν αποδεχόμαστε την άποψη ότι η εργατική τάξη από μόνη της μπορεί να φτάσει μόνο ως μια συνδικαλιστική συνείδηση. Αντιθέτως πιστεύουμε ότι οι συνθήκες της ζωής της, και η εμπειρία της εντός της παραγωγής, την ωθούν συνεχώς στην υιοθέτηση προτεραιοτήτων και αξιών, καθώς και στην εξεύρεση μεθόδων οργάνωσης, που ανταγωνίζονται την κατεστημένη κοινωνική τάξη πραγμάτων και τον κατεστημένο τρόπο σκέψης. Από την άλλη, η εργατική τάξη είναι κατακερματισμένη, αποστερημένη από μέσα επικοινωνίας, και τα διάφορα κομμάτια της βρίσκονται σε διαφορετικά επίπεδα συνείδησης. Καθήκον της επαναστατικής οργάνωσης είναι να συμβάλλει στο να αποκτήσει η προλεταριακή συνείδηση ένα ρητά σοσιαλιστικό περιεχόμενο, να δίνει πρακτική βοήθεια στους εργάτες όταν αγωνίζονται, και να βοηθά εργάτες από διαφορετικές περιοχές να ανταλλάσσουν πληροφορίες και να συνδέονται αναμεταξύ τους.

10. Δε βλέπουμε την οργάνωσή μας ως μια ακόμα ηγεσία, αλλά απλά ως ένα εργαλείο δράσης της εργατικής τάξης. Ρόλος της *Solidarity* είναι η υποστήριξη όσων βρίσκονται σε σύγκρουση με την υφιστάμενη εξουσιαστική κοινωνική δομή, τόσο στην εργασία όσο στην κοινωνία εν γένει, η συμβολή στη γενίκευση των εμπειριών τους, η παραγωγή μιας ολικής κριτικής των συνθηκών και των αιτιών τους, και η ανάπτυξη της μαζικής επαναστατικής συνείδησης που απαιτείται για τον ολικό μετασχηματισμό της κοινωνίας.

ΠΩΣ ΔΕ ΒΛΕΠΟΥΜΕ ΤΑ ΠΡΑΓΜΑΤΑ (1974)

1. "Σε ολόκληρο τον κόσμο" σημαίνει ακριβώς αυτό, σε ολόκληρο τον κόσμο. Δε σημαίνει παντού πλην της σοσιαλδημοκρατικής Σουηδίας, της Κούβας του Κάστρο, της τιτοϊκής Γιουγκοσλαβίας, των κιμπούτς του Ισραήλ ή της Γουινέας του Σέκου Τουρέ¹. Η φράση "σε ολόκληρο τον κόσμο" συμπεριλαμβάνει την προσταλινική, σταλινική και μετασταλινική Ρωσία, την Αλγερία του Μπεν Μπελά² και του Μπουμεντιέν³, και τις λαϊκές δημοκρατίες του Ουζμπεκιστάν και του Νοτίου Βιετνάμ. "Σε ολόκληρο τον κόσμο" συμπεριλαμβάνεται η Αλβανία (και η Κίνα).

Τα σχολία μας για την σύγχρονη κοινωνία ισχύουν τόσο για όλες τις παραπάνω χώρες όσο και για τις ΗΠΑ ή τη Μεγάλη Βρετανία (με κυβέρνηση Συντηρητικών ή Εργατικών). Όταν μιλούμε για "προνομιούχες μειοψηφίες" που "ελέγχουν τα μέσα παραγωγής" και "χρησιμοποιούν ολόκληρο τον κρατικό μηχανισμό" για να διατηρηθούν στην εξουσία, κάνουμε μια καθολική κριτική μπροστά στην οποία δε βλέπουμε, προς το παρόν, καμία εξαίρεση.

ΣΥΝΕΠΑΓΕΤΑΙ ΑΠΟ ΤΑ ΠΑΡΑΠΑΝΩ ότι δε θεωρούμε καμία από τις παραπάνω χώρες σοσιαλιστική, και άρα δε δρούμε με την κρυφή σκέψη ότι μπορεί να είναι κάτι άλλο από ιεραρχικά δομημένες ταξικές κοινωνίες που βασίζονται στη μισθωτή σκλαβιά και την εκμετάλλευση. Η ταύτιση αυτών των χωρών με τον σοσιαλισμό — ακόμα και ως παραμορφωμένη μορφή — αποτελεί λίβελο για την ίδια την έννοια του σοσιαλισμού (τα εκτρώματα, όπως και νά 'χει, έχουν κάποια κοινά στοιχεία με τους γονείς). Επιπλέον, αυτή η ταύτιση αποτελεί πηγή ατελείωτου φανακισμού και σύγχυσης. Συνεπάγεται από αυτή τη βασική αποτίμηση πως δεν υποστηρίζουμε την Κίνα ενάντια στη Ρωσία, ή τη Ρωσία ενάντια στην Κίνα (ή πότε τη μία και πότε την άλλη), πως δεν κουνάμε σημαίες του NLF⁴ στις διαδηλώσεις (οι εχθροί των εχθρών μας δεν είναι κατ' ανάγκη φίλοι μας), και πως δε συμμετέχουμε στο ετερόκλητο πλήθος που ζητά περισσότερες εμπορικές συναλλαγές Ανατολής και Δύσης, περισσότερα παγκόσμια συνέδρια ή περισσότερη διπλωματία.

Σε κάθε χώρα του κόσμου οι κυρίαρχοι καταπιέζουν τους κυριαρχούμενους και καταδιώκουν τους πραγματικούς επαναστάτες. Σε κάθε χώρα του κόσμου ο κύριος εχθρός του λαού βρίσκονται στη δική του άρχουσα τάξη. Μόνο αυτή η αρχή μπορεί να αποτελέσει τη βάση ενός αυθεντικού διεθνισμού των καταπιεζόμενων.

2. Ο σοσιαλισμός δε γίνεται να ταυτιστεί με τον "ερχομό στην εξουσία κομμάτων που διατείνονται ότι εκπροσωπούν την εργατική τάξη". Η πολιτική εξουσία είναι μια απάτη αν η εργατική τάξη δεν κατακτήσει και διατηρήσει την εξουσία στην παραγωγή. Αν κατακτήσει η

[Οι σημειώσεις είναι της μετάφρασης.]

¹ Sekou Toure (1922-1984). Πολιτικός ηγέτης και πρόεδρος του κράτους της Γουινέας, τυπικό παράδειγμα εθνοκοαπελευθερωτικού ηγέτη που εφαρμόζει το "σοσιαλισμό" από τα πάνω.

² Ben Bella (1918-). Ένας από τους ηγέτες του εθνοκοαπελευθερωτικού μετώπου της Αλγερίας. Έγινε ο πρώτος πρόεδρος της ανεξάρτητης Αλγερίας.

³ Houari Boumedienne (1932-1978). Ηγετικό στέλεχος του εθνοκοαπελευθερωτικού μετώπου της Αλγερίας. Διετέλεσε υπουργός άμυνας υπό την προεδρία του Μπελά. Τον Ιούνιο του 1965 κατέλαβε την εξουσία με πραξικόπημα.

⁴ National Liberation Front. Εθνοκοαπελευθερωτικό Μέτωπο. Αν κρίνουμε από την ημερομηνία συγγραφής του κειμένου η αναφορά είναι στους Βιετκόγκ.

εργατική τάξη αυτήν την εξουσία, τα όργανα που θα την ασκούν (τα Εργατικά Συμβούλια) θα λαμβάνουν και θα εκτελούν όλες τις αναγκαίες πολιτικές αποφάσεις. ΣΥΝΕΠΑΓΕΤΑΙ ότι δεν είμαστε υπέρ του σχηματισμού "καλύτερων" ή "περισσότερο επαναστατικών" πολιτικών κομμάτων, των οποίων η λειτουργία θα παρέμενε η "κατάκτηση της κρατικής εξουσίας". Μπορεί η εξουσία του Κόμματος να βρίσκεται στις κάνες των όπλων, όμως η εξουσία της εργατικής τάξης βρίσκεται στη διαχείριση της οικονομίας και όλης της κοινωνίας.

Ο σοσιαλισμός δε γίνεται να εξισωθεί με μέτρα όπως η "εθνικοποίηση των μέσων παραγωγής". Τέτοιου είδους μέτρα μπορεί να βοηθούν τους εξουσιαστές διαφόρων ταξικών κοινωνιών να ορθολογικοποιήσουν το σύστημα εκμετάλλευσης και να λύσουν τα δικά τους προβλήματα. Αρνούμαστε να διαλέξουμε ανάμεσα σε εναλλακτικές που έχουν οριστεί από τους ταξικούς μας εχθρούς. ΣΥΝΕΠΑΓΕΤΑΙ ότι δεν πιέζουμε τις κυβερνήσεις ("δεξιές" ή "αριστερές") να εθνικοποιήσουν την παραγωγή (ή να κάνουν οτιδήποτε άλλο).

Στην 2^η θέση υποδηλώνεται ότι ο καπιταλισμός έχει τη δυνατότητα περαιτέρω ανάπτυξης των μέσων παραγωγής. Μπορεί ακόμα, με ένα κάποιο κόστος, να βελτιώνει το βιοτικό επίπεδο. Όποιος επιθυμεί τρία γεύματα τη μέρα και την προοπτική της σταθερής και μόνιμης εργασίας μπορεί να πάει σε μια οποιαδήποτε καλά οργανωμένη φυλακή. ΣΥΝΕΠΑΓΕΤΑΙ ότι δεν αποκηρύσσουμε τον καπιταλισμό στη βάση των ανεπαρκειών του στα παραπάνω πεδία. Ο σοσιαλισμός, για εμάς, δεν έχει να κάνει με ραδιοφωνάκια για τους κρατούμενους. Πρόκειται για την καταστροφή της ίδιας της βιομηχανικής φυλακής. Δεν είναι ο αγώνας για περισσότερο ψωμί, αλλά για το ποιος έχει στα χέρια του τον φούρνο.

Παρακάτω τονίζονται οι διάφορες μέθοδοι με τις οποίες επιτελείται η διαιώνιση του συστήματος. Αναφέροντας *προπαγάνδα* και αστυνομία, *σχολεία* και φυλακές, *πατροπαράδοτες αξίες* και *παραδοσιακή ηθική* αλλά και τις παραδοσιακές μεθόδους σωματικού εξαναγκασμού, θέλουμε να τονίσουμε την ύπαρξη ενός σημαντικού εμποδίου για την επίτευξη της ελεύθερης κοινωνίας: το γεγονός ότι η συντριπτική πλειοψηφία των εκμεταλλευόμενων και καταπιεζόμενων έχει εσωτερικεύσει και εν πολλοίς αποδεχτεί τις νόρμες και τις αξίες του συστήματος (για παράδειγμα έννοιες όπως ιεραρχία, διαίρεση της κοινωνίας σε εκτελεστές και διευθύνοντες, μισθωτή εργασία, πόλωση των σεξουαλικών ρόλων) και τις θεωρεί αυτές καθαυτές ορθολογικές. Από τα παραπάνω ΣΥΝΕΠΑΓΕΤΑΙ ότι απορρίπτουμε ως ατελείς (και άρα ανεπαρκείς) θεωρήσεις που αποδίδουν τη διαιώνιση του συστήματος αποκλειστικά στην αστυνομική καταπίεση και τις "προδοσίες" των διάφορων πολιτικών ή συνδικαλιστικών ηγεσιών.

Η κρίση των αξιών και η εντεινόμενη αμφισβήτηση των εξουσιαστικών σχέσεων αποτελούν χαρακτηριστικά της σύγχρονης κοινωνίας. Η όξυνση αυτών των κρίσεων αποτελεί μια από τις προϋποθέσεις για τη σοσιαλιστική επανάσταση. Ο σοσιαλισμός θα καταστεί εφικτός μόνον όταν οι άνθρωποι στην πλειοψηφία τους συνειδητοποιήσουν την αναγκαιότητα κοινωνικής αλλαγής, συνειδητοποιήσουν ότι έχουν την ικανότητα μετασχηματισμού της κοινωνίας, και αποφασίσουν να ασκήσουν τη συλλογική τους εξουσία για την επίτευξη αυτού του σκοπού, γνωρίζοντας με τι θέλουν να αντικαταστήσουν το υπάρχον σύστημα. ΣΥΝΕΠΑΓΕΤΑΙ ότι απορρίπτουμε κάθε ανάλυση (όπως οι διάφορες λενινιστικές ή τροτσικιστικές θεωρήσεις) που ορίζει την κύρια κρίση της σύγχρονης κοινωνίας ως "κρίση της ηγεσίας". Είναι όλοι τους στρατηγικοί προς αναζήτηση στρατού. Για αυτούς το κύριο κριτήριο της επιτυχίας τους είναι τα ποσοτικά στοιχεία της στρατολόγησης. Για εμάς η επαναστατική αλλαγή είναι ζήτημα συνείδησης: της συνείδησης που καθιστά περιττό κάθε στρατηγό.

3. Όταν αναφερόμαστε στα "παραδοσιακά κόμματα της αριστεράς" δεν εννοούμε μόνο τα σοσιαλδημοκρατικά ή τα "κομμουνιστικά" κόμματα. Κόμματα τέτοιου τύπου είχαν, έχουν, και θα συνεχίσουν να έχουν την εξουσία σε κοινωνίες εκμεταλλευτικές. Υπό τον τίτλο "παραδοσιακά κόμματα της αριστεράς" συμπεριλαμβάνουμε και τους παραδοσιακούς επαναστάτες, δηλ. τις διάφορες λενινιστικές, τροτσκιστικές και μαοϊκές σχέτες: πρόκειται για φορείς της κρατικοκαπιταλιστικής ιδεολογίας και εμβρυακούς πυρήνες μιας καταπιεστικής, κρατικοκαπιταλιστικής εξουσίας.

Τέτοιες ομάδες προεικονίζουν εναλλακτικούς τύπους εκμετάλλευσης. Μπορεί η κριτική της "σοσιαλδημοκρατικής", "σταλινικής" ή "ρεβιζιονιστικής" αριστεράς να φαίνεται αρκετά δριμεία, όμως ποτέ δεν στοχεύει στα βασικά σημεία (όπως η δομή της λήψης αποφάσεων, ο τόπος που εδράζεται η πραγματική εξουσία, η προτεραιότητα του Κόμματος, η ύπαρξη ιεραρχίας, η μεγιστοποίηση της υπεραξίας, η διαιώνιση της μισθωτής εργασίας, η ανισότητα). Αυτό δεν είναι τυχαίο, αλλά έχει σαν αιτία το γεγονός ότι η αριστερά αποδέχεται αυτά τα βασικά σημεία. Η αστική ιδεολογία είναι πολύ πιο διαδεδομένη από όσο πιστεύουν πολλοί επαναστάτες: στην πραγματικότητα έχει εισχωρήσει βαθιά μέσα στη σκέψη τους. Υπ' αυτή την έννοια η θέση του Μαρξ ότι "οι κυρίαρχες ιδέες κάθε εποχής είναι οι ιδέες της κυρίαρχης τάξης" έχει πολύ μεγαλύτερη ισχύ από όσο θα περίμενε ο ίδιος.

Ως προς την εξουσιαστική ταξική κοινωνία (και την ελευθεριακή-σοσιαλιστική εναλλακτική) *οι παραδοσιακοί επαναστάτες είναι μέρος του προβλήματος, όχι της λύσης.* Όσοι αποδέχονται τη σοσιαλδημοκρατική ή τη μπολσεβίκικη ιδεολογία είναι είτε θύματα του επικρατούντος φανακισμού (και πρέπει να γίνονται προσπάθειες αποφανακισμού τους), είτε συνειδητοί υποστηρικτές και μελλοντικοί ευεργετούμενοι μιας νέας μορφής ταξικής κυριαρχίας (και πρέπει να ξεμπροσιάζονται δίχως οίκτο). Σε κάθε περίπτωση ΣΥΝΕΠΑΓΕΤΑΙ ότι δεν υπάρχει τίποτα το "σεχταριστικό" στη συστηματική ανάδειξη της εναντίωσής μας σε ό,τι υπερασπίζονται. Το να μην το κάνουμε αυτό θα ισοδυναμούσε με τον περιορισμό της κριτικής μας στο ήμισυ της επικρατούσας κοινωνικής τάξης. Θα σήμαινε ότι συμμετέχουμε στο γενικό φανακισμό της παραδοσιακής πολιτικής (όπου κανείς σκέφτεται το Α και λέει το Β), και ότι αρνούμαστε την ίδια τη βάση της ανεξάρτητης πολιτικής μας ύπαρξης.

4. Επειδή δεν υπάρχει τρόπος τα παραδοσιακά κόμματα να "μεταρρυθμιστούν", να "αλωθούν" ή να μετατραπούν σε όργανα χειραφέτησης της εργατικής τάξης — και επειδή δεν επιθυμούμε να επιδιώξουμε σε διαδικασίες όπου άλλα σκεφτόμαστε και άλλα λέμε — ΣΥΝΕΠΑΓΕΤΑΙ ότι δεν ασχολούμαστε με δραστηριότητες όπως η "κριτική υποστήριξη" των Εργατικών κατά την εκλογική περίοδο, η διάδοση συνθημάτων τύπου "Οι Εργατικοί στην εξουσία" στο ενδιάμεσο διάστημα, και γενικότερα η συμμετοχή στη διαιώνιση ψευδαισθήσεων, η καλύτερη των οποίων συνίσταται στο να καταλάβουν "ιδία πείρα" οι μάζες τι είναι πχ. το κόμμα των Εργατικών. Ενδεχομένως το κόμμα των Εργατικών και τα κομμουνιστικά κόμματα να είναι οριακά καλύτερα από τους Συντηρητικούς στη διεύθυνση της μετάβασης από τον ιδιωτικό στον κρατικό καπιταλισμό. Οι παραδοσιακοί επαναστάτες θα αποδεικνύονταν ανώτεροι και από τους δύο. Όμως δεν καλούμαστε να κάνουμε μια επιλογή τέτοιου τύπου: ο ρόλος των επαναστατών δεν είναι να κάνουν τη μαμή για τη γένεση νέων μορφών εκμετάλλευσης. ΣΥΝΕΠΑΓΕΤΑΙ ότι προτιμούμε να παλέψουμε για αυτά που θέλουμε (ακόμα κι αν δεν τα κερδίσουμε άμεσα) από το να παλέψουμε για αυτά που δε θέλουμε... ακόμα κι αν τα κερδίσουμε.

Η συνδικαλιστική γραφειοκρατία αποτελεί ένα από τα ουσιώδη συστατικά των αναπτυσσόμενων κρατικοκαπιταλιστικών χωρών. Οι ηγέτες των συνδικάτων όταν manipouλάρουν τους εργατικούς αγώνες και προσπαθούν να τους χρησιμοποιήσουν για να πετύχουν

τους σκοπούς τους, δεν "προδίδουν" ούτε "ξεπουλούν". Δεν δρουν ως "προδότες" όταν προσπαθούν να αυξήσουν τις υλικές τους απολαβές ή το διάστημα της θητείας τους· δρουν με βάση τη λογική και σύμφωνα με τα δικά τους συμφέροντα, τα οποία απλά συμβαίνει να είναι διαφορετικά από τα συμφέροντα των εργαζομένων. ΣΥΝΕΠΑΓΕΤΑΙ ότι δεν ωθούμε τον κόσμο να ψηφίσει "καλύτερους" αρχηγούς, να "εκδημοκρατίσει" τα συνδικάτα ή να στήσει νέα, τα οποία υπό τις παρούσες συνθήκες θα κατέληγαν να γίνουν όμοια με τα υπάρχοντα. Όλα τα παραπάνω αποτελούν ζητήματα άνευ ουσίας, με τα οποία καταπιάνονται μόνον όσοι δεν έχουν συλλάβει την πραγματική ρίζα του προβλήματος.

Η πραγματική ανάγκη είναι η συσπείρωση γύρω από το θετικό έργο της ανοικοδόμησης της εναλλακτικής (τόσο στα μυαλά των ανθρώπων όσο και στην πραγματικότητα), δηλ. των *αυτόνομων οργανώσεων στους χώρους εργασίας*, που θα συνδέονται αναμεταξύ τους τόσο σε κλαδικό και όσο και σε γενικό επίπεδο, και θα ελέγχονται από τα κάτω. Αργά ή γρήγορα αυτές οι οργανώσεις θα συγκρουστούν με τις υπάρχουσες οργανώσεις που αξιώνουν ότι "εκπροσωπούν" την εργατική τάξη (και θα ήταν πρόωρο να ορίσουμε από τώρα τις πιθανές μορφές που θα πάρει αυτή η σύγκρουση), ή απλά θα τις προσπεράσουν.

5. Με αυτή τη θέση διαφοροποιούμε τον τρόπο που σκεφτόμαστε το σοσιαλισμό από τις περισσότερες τάσεις που επικρατούν σήμερα. Ο σοσιαλισμός για μας δεν είναι ζήτημα οικονομικής αναδιοργάνωσης από την οποία θα προκύψουν "αναπόφευκτα" άλλα οφέλη χωρίς να χρειαστεί να παλέψουμε *συνειδητά* για αυτά. Είναι η ολική βλέψη μιας εντελώς άλλης κοινωνίας. Αυτή η ολική βλέψη συνδέεται με την *ολική κριτική* του καπιταλισμού για την οποία μιλούμε πιο πάνω.

Σοσιαλδημοκράτες και μπολσεβίκοι απορρίπτουν την ισότητα ως "ουτοπική", "μικροαστική", και "αναρχική". Αποκηρύσσουν την υποστήριξη της ελευθερίας ως "αφηρημένη", και του αλληλοσεβασμού ως "φιλελεύθερο ανθρωπισμό". Ενώ συμφωνούν ότι ο ριζικός μετασχηματισμός όλων των κοινωνικών σχέσεων αποτελεί ένα βάσιμο τελικό στόχο, δεν τον βλέπουν ως ένα ουσιώδες και άμεσο στοιχείο της ίδιας της διαδικασίας του μετασχηματισμού.

Όταν μιλούμε για την "θετική αυτοσυνείδηση του ανθρώπου" και για τη "συνειδητοποίηση από τον άνθρωπο του περιβάλλοντος και του εαυτού του" εννοούμε τη σταδιακή διάλυση όλων των μύθων και όλων των μορφών ψευδούς συνείδησης (θρησκεία, εθνικισμός, πατριαρχικές συμπεριφορές, πίστη στην ορθολογικότητα της ιεραρχίας, κτλ.). Προϋπόθεση της ανθρώπινης ελευθερίας είναι η κατανόηση όλων εκείνων που την περιορίζουν.

Η θετική αυτοσυνείδηση του ανθρώπου συνεπάγεται τη σταδιακή διάλυση της χρόνιας σχιζοφρένειας που κάνει — μέσω της χειραγώγησης και άλλων μηχανισμών — τους περισσότερους ανθρώπους να έχουν στο κεφάλι τους αμοιβαία αποκλειόμενες ιδέες. Συνεπάγεται ότι αποδεχόμαστε την ανάγκη για συνοχή, και ότι αντιλαμβανόμαστε τη σχέση ανάμεσα σε μέσα και σκοπούς. Σημαίνει ότι ξεμπροστιάζουμε εκείνους που οργανώνουν συνέδρια με θέμα τον "εργατικό έλεγχο"... στα οποία βγάζουν λόγους ισόβια εκλεγμένοι αρχισυνδικαλιστές. Σημαίνει ότι εξηγούμε με υπομονή τις ασυμβατότητες του "λαϊκού καπιταλισμού", του "κοινοβουλευτικού σοσιαλισμού", του "χριστιανοκομμουνισμού", του "αναρχοσιωνισμού", των "Εργατικών συμβουλίων υπό κομματική εξουσία", και παρόμοιων σκουπιδιών. Σημαίνει ότι κατανοούμε πως μια κοινωνία χωρίς χειραγώγηση δεν γίνεται να επιτευχθεί με μέσα χειραγώγησης, ούτε μια αταξική κοινωνία με ιεραρχικές δομές. Η προσπάθεια απόκτησης και μετάδοσης αυτής της προοπτικής θα είναι επίπονη και παρατεταμένη. Το δίχως άλλο θα απορριφθεί ως "διανοουμενίστικος θεωρισμός" από κάθε "βολο-

νταριστική" ή "ακτιβιστική" τάση, που ψάχνει ανυπόμονα να βρει μια σύντομη οδό προς τη γη της επαγγελίας, και ασχολείται περισσότερο με την κίνηση παρά με το στόχο.

Καθώς πιστεύουμε ότι οι άνθρωποι μπορούν και πρέπει να κατανοούν αυτό που κάνουν, ΣΥΝΕΠΑΓΕΤΑΙ πως απορρίπτουμε πολλές από τις προσεγγίσεις που είναι συνήθειες στο κίνημα σήμερα. Πρακτικά αυτό σημαίνει πως αποφεύγουμε τη χρήση επαναστατικών μύθων και την προσφυγή σε μανιπουλαρίσματα, που σκοπεύουν στην αφύπνιση συνειδήσεων. Πίσω από αυτές τις προσεγγίσεις βρίσκεται ασημάτιστα η υπόθεση πως οι άνθρωποι δε μπορούν να κατανοήσουν την κοινωνική πραγματικότητα και να δράσουν ορθολογικά από μόνοι τους.

Η απόρριψη των προκάτ πολιτικών ταμπελών συνδέεται με την απόρριψη των επαναστατικών μύθων. Δε θέλουμε θεούς, ακόμα κι αν πρόκειται για αυτούς που κοσμούν το μαρξιστικό ή αναρχικό πάνθεον. Δε ζούμε στην Πετρούπολη του 1917 ούτε στη Βαρκελώνη του 1936. Είμαστε εμείς: το προϊόν της αποσύνθεσης της παραδοσιακής πολιτικής σε μια ανεπτυγμένη βιομηχανική χώρα, στο 2^ο μισό του 20^{ου} αιώνα. Πρέπει να προσηλωθούμε στα προβλήματα και τις διαμάχες αυτής της κοινωνίας.

Αν και θεωρούμε τους εαυτούς μας κομμάτι της "ελευθεριακής αριστεράς", διαφοροποιούμαστε από τις περισσότερες τάσεις του "πολιτισμικού" ή "πολιτικού" αντεργκράουντ. Δεν έχουμε τίποτα κοινό, για παράδειγμα, με εκείνους τους μικροεπιχειρηματίες, που ευδοκιμούν στη γενικευμένη σύγχυση, και οι οποίοι σήμερα προωθούν ταυτόχρονα εμπορεύματα όπως ο ανατολίτικος μυστικισμός, η μαύρη μαγεία, η φάση των ντραγκς, η σεξουαλική εκμετάλλευση (μασκαρεμένη ως σεξουαλική απελευθέρωση) — με σάλτσες λαϊκίστικης μυθολογίας. Η διάδοση των μύθων και η υποστήριξη μιας "μη-σεκταριστικής πολιτικής" δεν τους αποτρέπει από το να υιοθετούν πολλές αντιδραστικές ιδέες. Στη πραγματικότητα το εγγυάται. Με το αστόχαστο σύνθημα "αλληλεγγύη στους αγωνιζόμενους λαούς", αυτές οι τάσεις υποστηρίζουν διάφορους εθνικισμούς (σήμερα πάντα αντιδραστικούς), όπως τους δυο IRA⁵ και κάθε εθνικοαπελευθερωτικό μέτωπο [NLF].⁶

Άλλες τάσεις, που αυτοαποκαλούνται "ελευθεριακές μαρξιστικές" πάσχουν από τύψεις λόγω καταγωγής από τις μεσαίες τάξεις. Αυτές οι τύψεις τις κάνουν επιρρεπείς στην εργατίτιδα. Παρόλαυτα, ο τρόπος που δρουν τις εντάσσει αφενός στο ρεφορμισμό, αφετέρου στην ιδεολογία της υποκατάστασης [substitutionism]. Για παράδειγμα, όταν (σωστά) υποστηρίζουν ένα μερικό αγώνα, όπως μιας κατάληψης ή μιας ένωσης καταληψιών [claimants' union], συχνά αποτυγχάνουν να τονίσουν την επαναστατική σημασία της συλλογικής άμεσης δράσης. Ιστορικά, η άμεση δράση συχνά έχει έρθει σε σύγκρουση με τη ρεφορμιστική φύση των στόχων. Ξανά, αυτές οι τάσεις υποστηρίζουν τους δυο IRA και τα διάφορα εθνικοαπελευθερωτικά μέτωπα, και δεν ασκούν κριτική στα καθεστώτα της Κούβας, του Βόρειου Βιετνάμ ή της Κίνας. Έχοντας απορρίψει το Κόμμα, μοιράζονται μολαταύτα με το λενινισμό μια αστική αντίληψη για τη συνείδηση.

Επειδή πιστεύουμε ότι η πολιτική μας πρέπει να διέπεται από συνέπεια, απορρίπτουμε την προσέγγιση των τάσεων του ελευθεριακού κινήματος που δίνουν έμφαση στην προσωπική απελευθέρωση ή ψάχνουν ατομικές λύσεις σε προβλήματα που είναι κοινωνικά. Διαχωρίζουμε τους εαυτούς μας από αυτούς που εξισώνουν τη βία των καταπιεστών με τη βία των καταπιεζόμενων (σε ένα "κατηγορώ της βίας από όπου κι αν προέρχεται"), καθώς και από εκείνους που θεωρούν ίσης αξίας το δικαίωμα των απεργών στην απεργία με το

⁵ Ο αρχικός IRA το 1969 διασπάστηκε σε PIRA (Provisional IRA) και OIRA (Official IRA).

⁶ Μια αιτιολόγηση της άρνησης υποστήριξης των εθνικοαπελευθερωτικών μετώπων υπάρχει στο κείμενο της *Solidarity* με τίτλο *Thirdworldism or Socialism*.

δικαίωμα του απεργοσπάστη στην εργασία (σε μια αφηρημένη υπεράσπιση της "ελευθερίας ως τέτοιας"). Παρόμοια, αναρχοκαθολικισμός και αναρχομαοϊσμός αποτελούν εσωτερικώς ασυνάρτητα κατασκευάσματα, ασύμβατα με την επαναστατική αυτο-δραστηριότητα.

Νιώθουμε ότι πρέπει να υπάρχει μια κάποια σχέση ανάμεσα στο τρόπο που σκεφτόμαστε το σοσιαλισμό και σε ό,τι κάνουμε εδώ και τώρα. ΣΥΝΕΠΑΓΕΤΑΙ ότι επιχειρούμε εδώ και τώρα, και ξεκινώντας από τους πιο κοντινούς μας, να καταστρέψουμε μερικούς από τους πολιτικούς μύθους που χαίρουν ευρείας αποδοχής. Αυτοί δεν περιορίζονται στη δεξιά — πχ. η πεποίθησή της ότι ιεραρχία και ανισότητα ανήκουν στην ουσία της ανθρωπίνης κατάστασης. Πιστεύουμε πως είναι ανορθολογικό (ή/και ανειλικρινές) εκείνοι που μιλούν πιο πολύ για τις μάζες (και την ικανότητα της εργατικής τάξης να δημιουργήσει μια νέα κοινωνία) να έχουν τη μικρότερη εμπιστοσύνη στην ικανότητα των ανθρώπων να κάνουν χωρίς αρχηγούς. Επίσης θεωρούμε ανορθολογικό οι πιο ριζοσπαστικοί υπέρμαχοι μιας "αυθεντικής κοινωνικής αλλαγής" να ενσωματώνουν στις ιδέες, τα προγράμματα και τις οργανωτικές δομές τους πολλές από τις αξίες, τις προτεραιότητες και τα μοντέλα που διατείνονται ότι αντιμάχονται.

6. Όταν λέμε ότι η σοσιαλιστική κοινωνία "θα ανοικοδομηθεί από τα κάτω" εννοούμε ακριβώς αυτό. Δεν εννοούμε ότι "θα ξεκινήσει να ανοικοδομείται από τα κάτω και έπειτα θα επικυρωθεί από τα πάνω", ούτε ότι "θα σχεδιαστεί από τα πάνω και έπειτα θα ελεγχθεί από τα κάτω". Εννοούμε ότι δεν πρέπει να υφίσταται κανένας διαχωρισμός ανάμεσα σε όργανα απόφασης και όργανα εκτέλεσης. Αυτός είναι ο λόγος που προτάσσουμε την "εργατική διαχείριση της παραγωγής" και αποφεύγουμε το διφορούμενο αίτημα για εργατικό "έλεγχο". (Οι διαφορές — τόσο σε θεωρητικό όσο και σε πρακτικό επίπεδο — σκιαγραφούνται στην εισαγωγή του βιβλίου μας *Οι Μπολσεβίκοι και ο Εργατικός Έλεγχος: 1917-1921*⁷).

Πιστεύουμε ότι η επαναστατική οργάνωση δε μπορεί να έχει κανένα ειδικό προνόμιο κατά τη μετεπαναστατική περίοδο, ή κατά την ανοικοδόμηση της νέας κοινωνίας. Κύρια λειτουργία της κατά την περίοδο εκείνη θα είναι η διάδοση της προτεραιότητας των Εργατικών Συμβουλίων (και των σωμάτων που θα βασίζονται σε αυτά) ως οργάνων της λήψης αποφάσεων, και ο αγώνας ενάντια σε όλους όσους θα προσπαθούν να υποβαθμίσουν ή να παρακάμψουν αυτήν την εξουσία — ή να μεταφέρουν την εξουσία αλλού. Σε αντίθεση με άλλους της αριστεράς που απορρίπτουν τη διερώτηση σχετικά με τη νέα κοινωνία ως "ενασχόληση με τις κουζίνες του μέλλοντος", έχουμε αναπτύξει λεπτομερώς τις ιδέες μας σχετικά με το πώς βλέπουμε αυτή τη νέα κοινωνία στη μπροσούρα μας με τίτλο *Τα Εργατικά Συμβούλια*.⁸

{**6.** Όταν λέμε ότι η σοσιαλιστική κοινωνία "θα ανοικοδομηθεί από τα κάτω" εννοούμε ακριβώς αυτό. Δεν εννοούμε ότι "θα ξεκινήσει να ανοικοδομείται από τα κάτω και έπειτα θα επικυρωθεί από τα πάνω", ούτε ότι "θα σχεδιαστεί από τα πάνω και έπειτα θα ελεγχθεί από τα κάτω". Εννοούμε ότι δεν πρέπει να υφίσταται κανένας διαχωρισμός ανάμεσα σε όργανα απόφασης και όργανα εκτέλεσης. Αυτός είναι ο λόγος που προτάσσουμε την "εργατική διαχείριση της παραγωγής" και αποφεύγουμε το διφορούμενο αίτημα για εργατικό "έλεγχο". (Οι διαφορές — τόσο σε θεωρητικό όσο και σε πρακτικό επίπεδο — σκιαγραφούνται στην εισαγωγή του βιβλίου μας *Οι Μπολσεβίκοι και ο Εργατικός Έλεγχος: 1917-1921*).

⁷ Ελλ. έκδ. Διεθνής Βιβλιοθήκη, 2007.

⁸ <http://www.lust-for-life.org/Lust-For-Life/WorkersCouncilsAndEconomics/WorkersCouncilsAndEconomics.htm>. Πρόκειται για μετάφραση/προσαρμογή του *Sur le Contenu du Socialisme* του Κ. Καστοριάδη.

Πιστεύουμε ότι η επαναστατική οργάνωση δε μπορεί να έχει κανένα ειδικό προνόμιο κατά τη μετεπαναστατική περίοδο, ή κατά την ανοικοδόμηση της νέας κοινωνίας. Κύρια λειτουργία της κατά την περίοδο εκείνη θα είναι η διάδοση της προτεραιότητας των Εργατικών Συμβουλίων (και των σωμάτων που θα βασίζονται σε αυτά) ως οργάνων της λήψης αποφάσεων, και ο αγώνας ενάντια σε όλους όσους θα προσπαθούν να υποβαθμίσουν ή να παρακάμψουν αυτήν την εξουσία — ή να μεταφέρουν την εξουσία αλλού. Σε αντίθεση με άλλους της αριστεράς που απορρίπτουν τη διερώτηση σχετικά με τη νέα κοινωνία ως "ενασχόληση με τις κουζίνες του μέλλοντος", έχουμε αναπτύξει λεπτομερώς τις ιδέες μας σχετικά με το πώς βλέπουμε αυτή τη νέα κοινωνία στη μπροσούρα μας με τίτλο *Τα Εργατικά Συμβούλια* καθώς και στη σχετική συζήτηση στις σελίδες του περιοδικού μας.

Σε αυτό το τμήμα επιδιώκουμε να δώσουμε μια πιο πλήρη εικόνα της νέας κοινωνίας από αυτήν που δίνεται στις συνηθισμένους οικονομιστικούς ορισμούς. Ακόμη επιδιώκουμε να σώσουμε τον όρο "αυτοδιαχείριση" από εκείνους που για διάφορους (και συχνά αντιφατικούς) λόγους προσπαθούν να τον ευτελίσουν. Παραπέρα, εγείρουμε δύσκολα ερωτήματα όπως "τι είναι ο 'εαυτός', το υποκείμενο, της αυτο-διαχείρισης". Όσο κι αν αυτοδιαχειρίζεται, ένας ρατσιστικός ή σεξιστικός εαυτός δε θα καταργήσει το ρατσισμό ή το σεξισμό. Ένας "εαυτός" που αποδέχεται την ιεραρχία θα ενθαρρύνει την εμφάνιση ιεραρχιών. Η άγνοια των πολλών αφενός επιτρέπει, αφετέρου τρέφει τη χειραγώγηση από τους λίγους.

Αν μια κοινωνία μέλλει να είναι αληθινά αυτοδιαχειριζόμενη, τότε κάθε όψη της συλλογικής της ζωής θα πρέπει να βρίσκεται υπό το δημοκρατικό έλεγχο των ανθρώπων. Η διατήρηση των δυνάμεων της αγοράς θα αφαιρούσε το εργασιακό πεδίο από τον έλεγχο όσων σχετίζονται με αυτό. Τέτοιου είδους δυνάμεις θα διαιώνιζαν την αποξένωση των παραγωγών από το προϊόν τους και την κατάσταση όπου οι άνθρωποι-πάνε-στη-δουλειά-για-να-έχουν-χρήματα-για-να-αγοράζουν-πράγματα-για-να-μείνουν-ζωντανοί-για-να-πάνε-στη-δουλειά, *ad nauseum*.

Ο οικονομικός ανταγωνισμός ανάμεσα σε "αυτοδιαχειριζόμενες" μονάδες θα επανέφερε αναπόφευκτα τις ιεραρχικές κοινωνικές δομές. Συνεπώς αυτοδιαχείριση στην παραγωγή σημαίνει ολικός έλεγχος των παραγωγών πάνω στα προϊόντα τους και τέλος της παραγωγής με σκοπό την αγοραπωλησία ή την ανταλλαγή. Μια αυτοδιαχειριζόμενη κοινωνία θα πάλευε συνεχώς να υπερβεί το διαχωρισμό ανάμεσα σε εργασία και παιχνίδι, και θα πραγματοποιούσε/συνειδητοποιούσε⁹ την ευχαρίστηση της δημιουργικής δραστηριότητας.

Οι κοινωνικοί θεσμοί αυτής της νέας κοινωνίας δε γίνεται να αναπτυχθούν (ή καν να επιβιώσουν) μέσα σε ένα αξιακό σύστημα κληρονομημένο από τον καπιταλισμό. Το παλιό θα επανακάμψει αν δεν καταπολεμάται. Αυτή η διαδικασία αλλαγής μας αφορά όλους — και ξεκινά εδώ και τώρα. Συνεπάγεται μια συνεχή και συνειδητή πολιτιστική επανάσταση στην οποία — αντίθετα με ό,τι συνέβη στην Κίνα — δε θα υπάρχουν ταμπού κανενός είδους, και δε θα γίνεται καμία απόπειρα περιορισμού (με γκλομπ ή χωρίς) των "επιτρεπτών" πεδίων κριτικής, πειραματισμού ή συζήτησης.}

7. Αυτή η θέση είναι η πιο σημαντική και η πιο παρερμηνευμένη από ολόκληρο το κείμενο. Είναι το κλειδί για το πώς βλέπουμε την πρακτική δουλειά. Οριοθετεί τον τρόπο με τον οποίο μπορούμε να προσεγγίσουμε την καθημερινή πολιτική ζωή και να χρησιμοποιήσουμε ορθολογικά τις νοητικές και φυσικές μας δυνάμεις. Αυτή η θέση εξηγεί το λόγο για τον οποίο θεωρούμε σημαντικά κάποια ερωτήματα, ενώ άλλα τα απορρίπτουμε ως εκ του μη

⁹ "would realise (in both senses of the word)"

όντος. Εντός των ορίων της συνοχής που έχουμε κατακτήσει, εξηγεί το περιεχόμενο του κειμένου μας.

Καθώς τα θεωρούμε ζητήματα άσχετα με τις ικανότητες και την νοοτροπία που θέλουμε να αναπτύξουμε, δε χάνουμε τον καιρό μας ασχολούμενοι με βουλευτικές ή συνδικαλιστικές εκλογές (να βάζεις άλλους να κάνουν πράγματα για εσένα), την Κοινή Αγορά ή την κρίση μετατρεψιμότητας¹⁰ (η εθελοντική συμμετοχή στα προβλήματα των εξουσιαστών δε βοηθά τους εξουσιαζόμενους), τον αγώνα στην Ιρλανδία ή τα διάφορα πραξικοπήματα στην Αφρική (να "διαλέγεις πλευρά" σε αγώνες που διεξάγονται υπό την κυριαρχία μιας ολικά αντιδραστικής ψευδούς συνείδησης). Δεν είναι δυνατόν να αγνοήσουμε αυτά τα γεγονότα δίχως να αγνοήσουμε ένα τμήμα της πραγματικότητας, αλλά τουλάχιστον μπορούμε να μην προσδίδουμε σε αυτά μια συνάφεια με το σοσιαλισμό, που δε διαθέτουν. Αντιστρόφως, πιστεύουμε ότι η Ουγγρική Επανάσταση του 1956 και τα γεγονότα του 1968 στη Γαλλία είναι βαθύτατα σημαντικά (επειδή ήταν αγώνες ενάντια στη γραφειοκρατία, και απόπειρες αυτοδιαχείρισης μέσα στις συνθήκες τόσο του δυτικού όσο και του ανατολικού κόσμου).

Αυτές οι βασικές γραμμές αποσαφηνίζουν τη στάση μας στις διάφορες εργασιακές διαμάχες. Αν και οι περισσότερες αντιμάχονται τον εργοδότη, κάποιες έχουν βαθύτερο σοσιαλιστικό περιεχόμενο από άλλες. Γιατί για παράδειγμα οι "ανεπίσημες" δράσεις που αφορούν στις συνθήκες εργασίας, οι οποίες διεξάγονται υπό τον άμεσο έλεγχο της βάσης, είναι συνήθως μεγαλύτερης σημασίας από τις "επίσημες" δράσεις που αφορούν στο μισθό, και οι οποίες διεξάγονται από τους γραφειοκράτες; Με όρους ανάπτυξης της σοσιαλιστικής συνείδησης, ο *τρόπος* διεξαγωγής ενός αγώνα και το *διακύβευμά* του είναι κεφαλαιώδους σημασίας. Ο *σοσιαλισμός*, εν τέλει, έχει να κάνει με το *ποιος παίρνει τις αποφάσεις*. Πιστεύουμε ότι πρέπει να δίνεται έμφαση σε αυτό, *στην πράξη, εδώ και τώρα*.

Όταν αναλύουμε εργασιακές διαμάχες ο στόχος μας δεν είναι να εξωραϊζουμε την πραγματικότητα. Πιστεύουμε ότι έχουμε περισσότερα να κερδίσουμε από μια ειλικρινή ανάλυση των πραγματικών δυσκολιών παρά από την περιπλάνηση σε ένα μυθικό κόσμο, όπου κανείς παίρνει τις επιθυμίες του για πραγματικότητα. ΣΥΝΕΠΑΓΕΤΑΙ ότι προσπαθούμε να αποφεύγουμε τον "θριαμβευτικό" (στην πραγματικότητα παραπλανητικό) τόνο που κηλιδώνει τις ανταποκρίσεις και τις αναφορές καθώς και τις "παρεμβάσεις" των παραδοσιακών επαναστατών.

Τέλος, η έμφαση που δίνεται στην 7^η θέση πάνω στην αυτοδραστηριότητα, και η προειδοποίηση για τις βλαβερές επιπτώσεις της χειραγώγησης, της ιδεολογίας της υποκατάστασης ή της εξάρτησης από άλλους έχουν βαθύτερες συνέπειες, που αφορούν και την ίδια μας την οργάνωση.

8. Δεν είμαστε πασιφιστές. Δεν τρέφουμε αυταπάτες ως προς το τι έχουμε να αντιμετωπίσουμε. Σε κάθε ταξική κοινωνία, η θεσμική βία πιέζει βαριά και ακατάπαυστα τους καταπιεζόμενους. Επιπλέον, οι κυρίαρχοι τέτοιων κοινωνιών, όταν η εξουσία και τα προνόμιά τους απειλούνταν πραγματικά, ανέκαθεν κατέφευγαν σε πιο ανοιχτή υλική καταστολή. Ενάντια στην καταστολή της άρχουσας τάξης υποστηρίζουμε το δικαίωμα στην αυτοάμυνα, με κάθε πρόσφορο μέσο.

Η εξουσία των κυρίαρχων τρέφεται από την αναποφασιστικότητα και τη σύγχυση των καταπιεζόμενων. Η εξουσία τους θα ανατραπεί μόνον όταν βρεθεί αντιμέτωπη με τη δική μας: την εξουσία μιας συνειδητής και αυτοδύναμης πλειοψηφίας, που ξέρει τι θέλει και

¹⁰ *Convertibility Crisis*. Οι συγγραφείς αναφέρονται στην κατάρρευση του συστήματος Bretton Woods το 1971.

είναι αποφασισμένη να το κερδίσει. Στις σύγχρονες βιομηχανικές κοινωνίες η εξουσία αυτής της πλειοψηφίας θα βρίσκεται εκεί που χιλιάδες συνευρίσκονται καθημερινά, και πωλούν την εργατική τους δύναμη για την παραγωγή αγαθών και υπηρεσιών.

Ο σοσιαλισμός δε μπορεί να έρθει με πραξικόπημα, με την έφοδο στα χειμερινά ανάκτορα, ή με την ανατίναξη του αρχηγείου της αστυνομίας ή του Κόμματος, "εξ ονόματος του λαού" ή με σκοπό "τη συσπείρωση των μαζών". Αν αποτύχει, μια τέτοια δράση δε θα έχει άλλο αποτέλεσμα από τη δημιουργία μαρτύρων και μύθων — και την εντατικοποίηση της καταστολής. Σε περίπτωση που είναι "επιτυχής", δε θα έχει άλλο αποτέλεσμα από την αντικατάσταση μιας άρχουσας μειοψηφίας με μια άλλη, δηλ. τη δημιουργία μιας νέας μορφής εκμεταλλευτικής κοινωνίας. Ακόμη, ο σοσιαλισμός δεν μπορεί να επιτευχθεί μέσω οργανώσεων δομημένων σύμφωνα με εξουσιαστικά, ιεραρχικά, γραφειοκρατικά ή ημιστρατιωτικά πρότυπα. Ό,τι έχουν θεσμοθετήσει αυτές οι οργανώσεις (και, όποτε "επιτυχάνουν", συνεχίζουν να θεσμοθετούν) είναι κοινωνίες κατ' εικόνα τους.

Η κοινωνική επανάσταση δεν είναι κομματική υπόθεση. Θα είναι η πράξη της μεγάλης πλειοψηφίας, που δρα για τα συμφέροντα της μεγάλης πλειοψηφίας. Η αποτυχία της σοσιαλδημοκρατίας και του μπολσεβικισμού είναι η αποτυχία ενός ολόκληρου τύπου πολιτικής, σύμφωνα με τον οποίο οι καταπιεζόμενοι μπορούν να εμπιστευτούν το έργο της απελευθέρωσής τους σε άλλους. Το μάθημα αυτό σταδιακά κερδίζεται από τη μαζική συνείδηση, προετοιμάζοντας το έδαφος για μια γνήσια ελευθεριακή επανάσταση.

9. Καθώς απορρίπτουμε τη σύλληψη του Λένιν ότι η εργατική τάξη μπορεί να φτάσει μόνο μέχρι τη συνδικαλιστική (ή ρεφορμιστική) συνείδηση, ΣΥΝΕΠΑΓΕΤΑΙ ότι απορρίπτουμε τη λενινιστική συνταγή της εισαγωγής της σοσιαλιστικής συνείδησης στους εργάτες από τα έξω, ή της έγχυσής της μέσα στο κίνημα από ειδικούς της πολιτικής: τους επαγγελματίες επαναστάτες. Συνεπάγεται ακόμα ότι δεν συμπεριφερόμαστε σαν να είχαμε τέτοιες πεποιθήσεις.

Η μαζική συνείδηση παραταύτα, δεν είναι ποτέ μια θεωρητική συνείδηση, που επιτυγχάνεται ατομικά μέσα από τη μελέτη βιβλίων. Στις σύγχρονες βιομηχανικές κοινωνίες η σοσιαλιστική συνείδηση πηγάζει από τις πραγματικές συνθήκες της κοινωνικής ζωής. Αυτές οι κοινωνίες παράγουν τις συνθήκες για μια αντίστοιχη συνείδηση. Από την άλλη, επειδή είναι κοινωνίες ταξικές, συνήθως αποτρέπουν την απόκτηση αυτής της συνείδησης. Εδώ βρίσκεται το δίλημμα και η πρόκληση που έχουν να αντιμετωπίσουν οι σύγχρονοι επαναστάτες.

Οι συνειδητοί επαναστάτες έχουν ένα ρόλο να παίξουν. Πρώτον, μέσω της προσωπικής εμπλοκής, στον προσωπικό περίγυρο καθώς και όπου είναι δυνατόν στο χώρο εργασίας. (Εδώ ο κύριος κίνδυνος είναι η ανάπτυξη συμπεριφορών τύπου "είμαι-πιο-εργάτης-από-σένα", που μπορεί να οδηγήσει κάποιους είτε να πιστεύουν ότι δεν μπορούν να κάνουν κάτι αν δεν είναι βιομηχανικοί εργάτες, είτε να νομίζουν ότι είναι ενώ δεν είναι, πιστεύοντας λανθασμένα ότι το μόνο πεδίο αγώνα είναι ο χώρος εργασίας). Δεύτερον, βοηθώντας στους αγώνες άλλων, με την παροχή βοήθειας και πληροφοριών που λείπουν. (Εδώ ο κύριος κίνδυνος είναι η προφορά "βοήθειας προς ίδιον όφελος", όπου η στρατολόγηση στην "επαναστατική" οργάνωση είναι στόχος, μαζί με τη νίκη στον αγώνα). Τέλος, επισημαίνοντας και εξηγώντας τις βαθιές (και συχνά κρυμμένες) σχέσεις ανάμεσα στο σοσιαλιστικό στόχο και σε ό,τι οι άνθρωποι ωθούνται, μέσω των ίδιων τους των εμπειριών και αναγκών, να πράξουν. (Αυτό εννοούμε λέγοντας ότι οι επαναστάτες πρέπει να βοηθούν στο να γίνεται "ρητό" το "υπόρρητο" σοσιαλιστικό περιεχόμενο πολλών σύγχρονων αγώνων).

10. Εδώ διαφοροποιείται η *Solidarity* από τον τύπο της παραδοσιακής πολιτικής οργάνωσης. Δεν είμαστε μια ηγεσία, και δε φιλοδοξούμε να γίνουμε. Καθώς δεν επιθυμούμε ούτε να καθοδηγούμε ούτε να χειραγωγούμε άλλους, η ιεραρχία ή οι μηχανισμοί χειραγώγησης δεν έχουν καμία χρησιμότητα εντός της οργάνωσής μας. Καθώς πιστεύουμε στην αυτονομία — ιδεολογική και οργανωτική — της εργατικής τάξης, δεν είναι δυνατόν να αρνηθούμε αυτή την αυτονομία σε ομάδες εντός της ίδιας της *Solidarity*. Αντιθέτως, προσπαθούμε να την ενθαρρύνουμε.

Από την άλλη ασφαλώς επιθυμούμε να επηρεάζουμε άλλους και να διαδίδουμε τις ιδέες της *Solidarity* (και όχι οποιοσδήποτε ιδέες) όσο περισσότερο γίνεται. Αυτό απαιτεί τη συντονισμένη δραστηριότητα ατόμων και ομάδων, ικανών για αυτοδραστηριότητα και για να βρίσκουν το δικό τους βαθμό εμπλοκής και τα δικά τους πεδία εργασίας. Τα όργανα αυτού του συντονισμού οφείλουν να είναι εύκαμπτα και να μεταβάλλονται σύμφωνα με αυτό που κάθε φορά έχουμε να συντονίσουμε.

Δεν απορρίπτουμε την οργάνωση ως κάτι που συνεπάγεται αναπόφευκτα την γραφειοκρατία. Αν ίσχυε αυτό δε θα υπήρχε κανενός είδους σοσιαλιστική προοπτική. Αντιθέτως, πιστεύουμε ότι μόνο οργανώσεις των οποίων ο μηχανισμός (και ό,τι συνεπάγεται από αυτόν) είναι κατανοητός στον καθένα μπορούν να προσφέρουν το πλαίσιο για μια δημοκρατική λήψη αποφάσεων. Δεν υπάρχουν θεσμικές εγγυήσεις ενάντια στη γραφειοκρατικοποίηση των επαναστατικών ομάδων. Μόνη εγγύηση είναι η συνεχής επαγρύπνηση και αυτενέργεια των μελών τους. Έχουμε παραταύτα υπόψη μας τον κίνδυνο να γίνει η ίδια η επαναστατική ομάδα αυτοσκοπός. Η πρώτη και κύρια δέσμευσή μας είναι στην κοινωνική επανάσταση — και όχι σε μια οποιαδήποτε ομάδα — ούτε στην ίδια τη *Solidarity*. Η οργανωτική δομή μας πρέπει σε κάθε περίπτωση να αντανακλά την ανάγκη για αλληλοβοήθεια και αμοιβαία υποστήριξη. Όμως δεν έχουμε υστερόβουλους σκοπούς ή φιλοδοξίες. Κατά συνέπεια δεν οργανωνόμαστε σαν να είχαμε.